Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

12. december 2013 *

»Direktiv 2000/78/EF — ligebehandling — kollektiv arbejdsaftale, der forbeholder en fordel på området for løn- og arbejdsvilkår for ansatte, der indgår ægteskab — udelukkelse af partnere, der indgår en civil socialpagt — forskelsbehandling på grundlag af seksuel orientering«

I sag C-267/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af cour de cassation (Frankrig) ved afgørelse af 23. maj 2012, indgået til Domstolen den 30. maj 2012, i sagen:

Frédéric Hay

mod

Crédit agricole mutuel de Charente-Maritime et des Deux-Sèvres,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, T. von Danwitz, og dommerne E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby (refererende dommer) og C. Vajda,

generaladvokat: N. Jääskinen

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Frédéric Hay ved avocat A. Lamamra

— Crédit agricole mutuel de Charente-Maritime et des Deux-Sèvres ved avocat J.-J. Gatineau

— den franske regering ved G. de Bergues, D. Colas og J. Rossi, som befuldmægtigede

— den belgiske regering ved M. Jacobs, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved J. Enegren og D. Martin, som befuldmægtigede,

* Processprog: fransk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2, stk. 2, i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (EFT L 303, s. 16).

2 Anmodningen er indgivet under en sag mellem Frédéric Hay og Crédit agricole mutuel de Charente-Maritime et des Deux-Sèvres (herefter »Crédit agricole«), der er hans arbejdsgiver, vedrørende dennes afslag på at tildele Frédéric Hay en særlig ferie og et løntillæg for lønmodtagere ved indgåelsen af ægteskab, efter indgåelsen af en civil socialpagt (herefter »PACS«).

Retsforskrifter

EU-retten

3 22. betragtning til direktiv 2000/78 har følgende ordlyd:

»Dette direktiv berører ikke national ret vedrørende civilstand og ydelser, der er afhængige heraf.«

4 Artikel 1 i direktiv 2000/78 bestemmer:

»Formålet med dette direktiv er, med henblik på at gennemføre princippet om ligebehandling i medlemsstaterne, at fastlægge en generel ramme for bekæmpelsen af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv på grund af religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.«

5 Det nævnte direktivs artikel 2 fastsætter:

»1. I dette direktiv betyder princippet om ligebehandling, at ingen må udsættes for nogen form for direkte eller indirekte forskelsbehandling af nogen af de i artikel 1 anførte grunde.

2. I henhold til stk. 1:

a) foreligger der direkte forskelsbehandling, hvis en person af en eller flere af de i artikel 1 anførte grunde behandles ringere, end en anden i en tilsvarende situation bliver, er blevet eller ville blive behandlet

b) foreligger der indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer med en bestemt religion eller tro, et bestemt handicap, personer, som tilhører en bestemt aldersgruppe, eller personer med en bestemt seksuel orientering, særlig ufordelagtigt i forhold til andre personer, medmindre

   i) den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et legitimt mål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige, [...]

[...]

5. Dette direktiv berører ikke foranstaltninger fastsat ved national lovgivning, som i et demokratisk samfund er nødvendige af hensyn til den offentlige sikkerhed, den offentlige orden, for at forebygge forbrydelse, for at beskytte sundheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.«

6 Samme direktivets artikel 3, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Inden for rammerne af Fællesskabets beføjelser finder dette direktiv anvendelse både i den offentlige og den private sektor, herunder offentlige organer, på alle personer for så vidt angår:

[...]

c) ansættelses- og arbejdsvilkår, herunder afskedigelse og løn

[...]«

Fransk ret

Code civile

7 Artikel 144 i code civil (civillovbogen), som ændret ved lov nr. 99-944, af 15. november 1999 (herefter »civillovbogen«), bestemmer:

»Mænd og kvinder kan først indgå ægteskab ved det fyldte 18 år.«

8 Civillovbogens artikel 515-1 bestemmer:

»En civil socialpagt er en kontrakt, der indgås mellem to myndige, fysiske personer af samme eller forskelligt køn med henblik på at tilrettelægge deres samliv.«

9 Civillovbogens artikel 515-4 bestemmer:

»Partnerne i en civil socialpagt forpligter sig til et samliv samt materiel støtte og gensidig bistand. Medmindre partnerne beslutter andet, skal den materielle støtte stå i forhold til deres respektive muligheder.

Partnerne hæfter solidarisk i forhold til tredjemand for gæld, som en af dem har stiftet med henblik på at opfylde dagliglivets behov [...]«

Code du travail

10 Artikel L. 122-45 i code du travail (lov om arbejdsforhold) i den affattelse, som var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »lov om arbejdsforhold«), forbyder direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af bl.a. seksuel orientering på området for løn- og arbejdsvilkår.

11 Artikel L. 226-1 i lov om arbejdsforhold bestemmer:

»Enhver lønmodtager har ved fremvisning af dokumentation og i forbindelse med visse familiebegivenheder ekstraordinær tilladelse til fravær:

på fire dage ved lønmodtagerens ægteskab

[...]«

Den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole

12 Artikel 20 i den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole med overskriften »Særlig ferie« bestemmer:

»Betalte fridage med fuld løn tildeles under følgende omstændigheder:

[...]

3. Ansatte

Ægteskab:

— ved den ansattes ægteskab: ti arbejdsdage

— ved den ansattes barns ægteskab: tre arbejdsdage

— ved den ansattes bror eller søsters ægteskab: en arbejdsdag

[...]«

13 Artikel 34 i den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole med overskriften »Diverse tillæg og godtgørelser« bestemmer:

»Ægteskabstillæg

Enhver lønmodtager modtager på tidspunktet for sit ægteskab et tillæg, der for hver måneds ansættelse svarer til 1/36 af månedslønnen for den måned, der ligger forud for ægteskabets indgåelse.

[...]«

14 I henhold til aftalen af 10. juli 2008 om ændring af artikel 20, 22 og 34 i den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole gælder disse fordele ligeledes ved indgåelse af en PACS. Association française des banques et les fédérations syndicales indgik den 10. januar 2000 også en tillægsaftale til denne banks nationale, kollektive overenskomst med henblik på at udvide feriedagene for familiebegivenheder for lønmodtagere, der har indgået en PACS. Bestemmelserne i denne tillægsaftale blev udvidet til hele banksektoren ved bekendtgørelse fra arbejds-, beskæftigelses- og sundhedsministeren af 23. december 2010.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

15 Frédéric Hay har været ansat af Crédit agricole siden 1998.

16 Den 11. juli 2007 indgik Frédéric Hay en PACS med en person af samme køn. Frédéric Hay ansøgte ved denne lejlighed om den særlige ferie og det ægteskabstillæg, der tildeles lønmodtagere, der gifter sig, i henhold til den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole. Crédit agricole afslog imidlertid at tilkende Frédéric Hay disse fordele i henhold til den nævnte kollektive overenskomst med den begrundelse, at disse fordele alene tildeles ved indgåelse af ægteskab.

17 Den 17. marts 2008 indbragte Frédéric Hay sagen for conseil de prud'hommes de Saintes med påstand om at få udbetalt et ægteskabstillæg på 2 637,85 EUR samt påstand om erstatning på 879,29 EUR for så vidt angår de særlige feriedage, han blev afslået. Ved dom af 13. oktober 2008 afviste conseil de prud'hommes de Saintes disse påstande, idet det fandt, at det tillæg, der ydes ved indgåelse af ægteskab, ikke er knyttet til arbejdet, men til civilstanden, og at den civile lovbog sondrer mellem ægteskab og PACS. Conseil de prud'hommes de Saintes bemærkede imidlertid, at den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole blev ændret den 10. juli 2008 med henblik på også at lade personer, der har indgået en PACS, være omfattet af denne konvention for så vidt angår tillægget og den særlige ferie, men fandt, at denne udvidelse ikke havde tilbagevirkende kraft.

18 Ved dom af 30. marts 2010 stadfæstede cour d'appel de Poitiers den nævnte dom med den begrundelse, at en PACS adskiller sig fra ægteskabet ved dens formelle betingelser for indgåelsen, ved muligheden for dens indgåelse af to myndige, fysiske personer af samme eller forskelligt køn, dens ophør samt ved de indbyrdes forpligtelser med hensyn til formueforhold, arveret og slægtskab. Cour d'appel de Poitiers fandt desuden, at den forskellige behandling af ægtefæller og partnerne i en PACS med hensyn til fordele, der udbetales ved familiebegivenheder, ikke følger af deres familiemæssige situation eller af deres seksuelle orientering, men følger af en forskel i status som følge af deres civile status, der ikke stiller dem i en identisk situation.

19 Den 28. maj 2010 iværksatte Frédéric Hay appel af denne dom for cour de cassation. Det er Frédéric Hays opfattelse, at Crédit agricoles afslag på at tilkende ham den særlige ferie og ægteskabstillægget i henhold til den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole udgjorde forskelsbehandling som følge af hans seksuelle orientering i strid med L. 122-45 i lov om arbejdsforhold, artikel 1-3 i direktiv 2000/78 samt artikel 14 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der blev undertegnet i Rom den 4. november 1950.

20 Frédéric Hay har gjort gældende, at kun to personer af forskelligt køn kan gifte sig i henhold til civillovbogens artikel 144, mens personer af samme køn udelukkende kan indgå en PACS i henhold til civillovbogens artikel 515-1. Det følger af denne bestemmelse, sammenholdt med den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole, at personer af samme køn, der har indgået en PACS, ikke kan opnå den særlige ferie og det ægteskabstillæg, der tildeles denne virksomheds ansatte, der er gift.

21 På den baggrund har cour de cassation besluttet at udsætte sagen og stille Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 2, stk. 2, litra b), i [direktiv 2000/78] fortolkes således, at den nationale lovgivers valg om at forbeholde indgåelsen af ægteskab for personer af forskelligt køn kan udgøre et legitimt, hensigtsmæssigt og nødvendigt hensyn, der kan begrunde den indirekte forskelsbehandling, der følger af, at en kollektiv arbejdsaftale, der forbeholder en fordel på området for løn- og arbejdsvilkår for personer, der indgår ægteskab, nødvendigvis udelukker partnere af samme køn, der har indgået en [PACS], fra at være omfattet af denne fordel?«

Om det præjudicielle spørgsmål

22 Det præjudicielle spørgsmål er støttet på den forudsætning, at den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole udgør en indirekte forskelsbehandling på grundlag af seksuel orientering som omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra b), i direktiv 2000/78 og drejer sig om, hvorvidt en sådan forskelsbehandling er begrundet.

23 I denne forbindelse skal det bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at selv om den forelæggende ret formelt har begrænset sine spørgsmål alene til fortolkningen af en særlig bestemmelse i EU-retten, er en sådan omstændighed ikke til hinder for, at Domstolen oplyser den om alle de momenter angående

fortolkningen af EU-retten, som kan være til nytte ved afgørelsen af den sag, som verserer for den, uanset om den henviser til dem i sit spørgsmål eller ej (jf. i denne retning dom af 12.1.2010, sag C-229/08, Wolf, Sml. I, s. 1, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).

24 På baggrund af situationen i hovesagen, som den fremgår af forelæggelseskendelsen, skal det undersøges, om en national, kollektiv overenskomst, såsom Crédit agricoles, udgør direkte eller indirekte forskelsbehandling som omhandlet i artikel 2, stk. 2, i direktiv 2000/78.

25 Det må derfor antages, at den forelæggende ret med sit spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, om det nævnte direktivs artikel 2, stk. 2, litra a) og b), skal fortolkes således, at den er til hinder for en bestemmelse i en kollektiv overenskomst som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en lønmodtager, der har indgået en PACS med en person af samme køn, er udelukket fra at opnå fordele, såsom særlig ferie og et løntillæg, der tildeles lønmodtagere ved deres indgåelse af ægteskab, når den pågældende medlemsstats nationale lovgivning ikke tillader, at personer af samme køn gifter sig.

26 Indledningsvis bemærkes, at i henhold til 22. betragtning til direktiv 2000/78 henhører lovgivning om personers civilstand under medlemsstaternes kompetence. Direktiv 2000/78 har ifølge sin artikel 1 imidlertid til formål, på området for beskæftigelse og erhverv, at bekæmpe bestemte typer forskelsbehandling, herunder forskelsbehandling på grund af seksuel orientering, med henblik på at gennemføre princippet om ligebehandling i medlemsstaterne (jf. dom af 10.5.2011, sag C-147/08, Römer, Sml. I, s. 3591, præmis 38).

27 Hvad angår anvendelsen af direktiv 2000/78 på bestemmelserne i en kollektiv overenskomst som den i hovedsagen omhandlede fremgår det af Domstolens praksis, at når arbejdsmarkedets parter vedtager foranstaltninger, som falder ind under anvendelsesområdet for direktiv 2000/78, skal de handle i overensstemmelse med dette direktiv (jf. dom af 13.9.2011, sag C-477/09, Prigge m.fl., Sml. I s. 8003, præmis 48, og af 7.6.2012, sag C-132/11, Tyrolean Airways Tiroler Luftfahrt, ECLI:EU:C:2012:329, præmis 22).

28 Ved at træffe bestemmelse om tildeling af betalt ferie og et ægteskabstillæg ved en af virksomhedens lønmodtageres indgåelse af ægteskab fastsætter artikel 20 og 34 i den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole regler vedrørende ansættelses- og arbejdsvilkår og bl.a. løn som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra c), i direktiv 2000/78. Begrebet løn i denne bestemmelses forstand skal således fortolkes bredt og omfatter bl.a. samtlige ydelser i penge eller i naturalier, aktuelle eller fremtidige, som arbejdstageren som følge af arbejdsforholdet modtager fra arbejdsgiveren, eventuelt indirekte, i henhold til en ansættelseskontrakt, ifølge lov eller frivilligt (jf. dom af 6.12.2012, forenede sager C-124/11, C-125/11 og C-143/11, Dittrich m.fl., ECLI:EU:C:2012:771, præmis 35).

29 Direktiv 2000/78 finder derfor anvendelse på en situation som den i hovedsagen foreliggende.

30 Ifølge affattelsen af nævnte direktivs artikel 2 betyder »princippet om ligebehandling«, at ingen må udsættes for nogen form for direkte eller indirekte forskelsbehandling af en af de i samme direktivs artikel 1 anførte grunde.

31 Hvad angår eksistensen af en direkte forskelsbehandling fastsætter artikel 2, stk. 2, litra a), i direktiv 2000/78, at denne form for forskelsbehandling foreligger, hvis en person af en af de i dette direktivs artikel 1 anførte grunde, herunder på grund af seksuel orientering, behandles ringere, end en anden, der befinder sig i en tilsvarende situation, bliver behandlet.

32 Følgelig forudsætter eksistensen af en sådan forskelsbehandling, at de to situationer er sammenlignelige (jf. bl.a. Römer-dommen, præmis 41).

33 Det må i denne henseende præciseres, dels at det ikke kræves, at situationerne er identiske, men alene at de er sammenlignelige, dels at undersøgelsen af den sammenlignelige karakter skal udføres specifikt og konkret i forhold til den pågældende ydelse, og ikke generelt og abstrakt (jf. dom af 1.4.2008, sag C-267/06, Maruko, Sml. I, s. 1757, præmis 67-69, og Römer-dommen, præmis 42).

34 Domstolen har således fastslået vedrørende registreret partnerskab, som fastsat i den tyske lov om registreret partnerskab (Gesetz über die Eingetrangene Lebenspartnerschaft), at en sammenligning af situationer derfor skal baseres på en analyse, der er fokuseret på ægtefællernes og de registrerede partneres rettigheder og pligter, som de fremgår af gældende national ret, og som er relevante, henset til genstanden og betingelserne for tildeling af den i hovedsagen omhandlede ydelse, og ikke være en undersøgelse af, om national ret har foretaget en generel og komplet juridisk sidestilling af registreret partnerskab og ægteskab (jf. Römer-dommen, præmis 43).

35 Hvad angår den betalte ferie og det tillæg, som de i hovedsagen omhandlede bestemmelser tildeler de ansatte ved indgåelse af ægteskab, skal det undersøges, om situationen for de personer, der indgår ægteskab, og de personer, der – da det ikke er muligt at gifte sig med en person af samme køn – indgår en PACS, er sammenlignelige.

36 Det fremgår af forelæggelseskendelsen og af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at personer af samme køn kan indgå en PACS med henblik på at tilrettelægge deres samliv ved at forpligte sig til materiel støtte og gensidig bistand inden for rammerne af dette samliv. PACS'en, der skal være genstand for en fælles erklæring til og registrering ved Rettens Justitskontor i den retskreds, hvor de pågældende personer har fælles bopæl, udgør som ægteskabet en form for civilt partnerskab i fransk ret, der placerer parret i en specifik juridisk ramme, som indfører rettigheder og forpligtelser gensidigt og over for tredjemand. Selv om PACS'en ligeledes kan indgås af personer af forskelligt køn, og uanset de gennemgående forskelle, der kan være mellem ægteskabet og PACS'en, udgjorde PACS'en på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen den eneste mulighed i fransk ret for, at par af samme køn kunne give deres partnerskab en retlig status, der var sikker og kunne gøres gældende over for tredjemand.

37 Det fremgår således, at hvad angår de fordele med hensyn til løn og arbejdsvilkår, såsom den i hovedsagen omhandlede særlige ferie og det i hovedsagen omhandlede tillæg, der tildeles ved indgåelse af det civile partnerskab, som ægteskabet udgør, befinder de personer af samme køn, der, da de ikke kan indgå ægteskab, indgår en PACS, sig i en situation, der er sammenlignelig med situationen for par, der gifter sig.

38 Det bemærkes i denne forbindelse, at i overensstemmelse med den ovenfor i præmis 33 nævnte praksis kan den omstændighed, at Conseil constitutionnel i sin afgørelse nr. 2011-155, Laurence L., fastslog, at gifte par og par, der har indgået en PACS, ikke befinder sig i en sammenlignelig situation i forhold til en ret til efterladtepension, ikke udelukke, at der er tale om sammenlignelige situationer for gifte arbejdstagere og homoseksuelle arbejdstagere, der har indgået en PACS, med hensyn til tildelingen af feriedage og tillæg ved indgåelse af ægteskab.

39 Tilsvarende er de forskelle mellem ægteskabet og en PACS, som cour d'appel de Poitiers har fremhævet i forbindelse med hovedsagen, hvad angår de formelle betingelser for indgåelsen, muligheden for indgåelse af to myndige personer af samme eller forskelligt køn, deres ophør samt de indbyrdes forpligtelser med hensyn til formueforhold, arveret og slægtskab, uden betydning for vurderingen af en arbejdstagers krav på fordele med hensyn til løn eller arbejdsvilkår som de i hovedsagen omhandlede.

40 Det bemærkes i denne forbindelse, at den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole tildeler de nævnte fordele ved indgåelse af ægteskab uden hensyntagen til de rettigheder og forpligtelser, der følger af et ægteskab. Dette bekræftes af, at denne kollektive overenskomsts artikel 20 ikke kun tildeler den særlige ferie ved den ansattes egen indgåelse af ægteskab, men også ved den ansattes barns ægteskab og ved den ansattes bror eller søsters ægteskab.

41 Hvad angår selve eksistensen af forskelsbehandlingen fremgår det af Domstolens praksis, at en medlemsstats lovgivning, der kun giver gifte arbejdstagere ret til fordele med hensyn til løn eller arbejdsvilkår, selv om det kun er juridisk muligt for personer af forskelligt køn at indgå ægteskab i denne medlemsstat, skaber en direkte forskelsbehandling på grund af seksuel orientering af homoseksuelle lønmodtagere, der har indgået en PACS, og som befinder sig i en sammenlignelig situation (jf. i denne retning Maruko-dommen, præmis 73, og Römer-dommen, præmis 52).

42 Artikel 20 og 34 i den nationale, kollektive overenskomst for Crédit agricole tildeler imidlertid betalt ferie og et tillæg til lønmodtagere, der indgår ægteskab. Da personer af samme køn ikke ifølge den forelæggende rets oplysninger kan indgå ægteskab, kan disse personer ikke opnå disse fordele.

43 Den omstændighed, at PACS'en i modsætning til registreret partnerskab, som var omhandlet i de sager, der gav anledning til Maruko-dommen og Römer-dommen, ikke er begrænset til homoseksuelle par, er uden betydning og ændrer navnlig ikke på forskelsbehandlingens karakter i forhold til disse par, der til forskel fra heteroseksuelle par ikke på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen lovligt kunne indgå et ægteskab.

44 Forskellig behandling på grundlag af arbejdstageres ægteskabelige stilling og ikke udtrykkeligt deres seksuelle orientering er fortsat direkte forskelsbehandling, idet de homoseksuelle arbejdstagere – eftersom ægteskabet er begrænset til personer af forskellige køn – således er ude af stand til at opfylde den betingelse, der er nødvendig for at opnå den påberåbte fordel.

45 For så vidt som den forskelsbehandling, der er udøvet, er direkte, kan den i øvrigt ikke være begrundet i et »legitimt formål« som omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra b), idet denne bestemmelse kun vedrører indirekte forskelsbehandling, men alene af en af de i dette direktivs artikel 2, stk. 5, anførte grunde, nemlig den offentlige sikkerhed, den offentlige orden, forebyggelse af forbrydelse, beskyttelse af sundheden eller beskyttelse af andres rettigheder og friheder.

46 Det bemærkes i denne forbindelse, at ingen af disse grunde er blevet påberåbt i hovedsagen. Den nævnte artikel 2, stk. 5, der indfører undtagelse fra princippet om forbud mod forskelsbehandling, skal desuden fortolkes indskrænkende (jf. Prigge-dommen, præmis 56).

47 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 2, stk. 2, litra a), i direktiv 2000/78 skal fortolkes således, at den er til hinder for en bestemmelse i en kollektiv overenskomst, som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en lønmodtager, der har indgået en PACS med en person af samme køn, er udelukket fra at opnå fordele, såsom særlig ferie og et løntillæg, der tildeles lønmodtagere ved deres indgåelse af ægteskab, når den pågældende medlemsstats nationale lovgivning ikke tillader, at personer af samme køn gifter sig, for så vidt som lønmodtageren, henset til genstanden og betingelserne for tildeling af disse fordele, befinder sig i en situation, der er sammenlignelig med situationen for en arbejdstager, der gifter sig.

Sagens omkostninger

48 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Artikel 2, stk. 2, litra a), i Rådets direktiv 2000/78/EF af 27. november 2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv skal fortolkes således, at den er til hinder for en bestemmelse i en kollektiv overenskomst som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en lønmodtager, der har indgået en civil socialpagt med en person af samme køn, er udelukket fra at opnå fordele, såsom særlig ferie og et løntillæg, der tildeles lønmodtagere ved deres indgåelse af ægteskab, når den pågældende medlemsstats nationale lovgivning ikke tillader, at personer af samme køn gifter sig, for så vidt som lønmodtageren, henset til genstanden og betingelserne for tildeling af disse fordele, befinder sig i en situation, der er sammenlignelig med situationen for en arbejdstager, der gifter sig.

Underskrifter